

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsudvalget 2024-25
B 130 - endeligt svar på spørgsmål 4
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 23-06-2025
Enhed: Forebyggelse,
Borgerhenvendelser og
Strålebeskyttelse
Sagsbeh: rebl
Sagsnr.: 2025 - 6557
Dok. nr.: 356702

Folketingets Sundhedsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 2 (B 130), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 18. juni. 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per Larsen (KF).

Spørgsmål nr. 2:

"Vil ministeren kommentere henvendelse af 17/6-25 fra Dansk Solarie Forening, jf. B 130 - bilag 2?"

Svar:

Først og fremmest glæder jeg mig over at læse, at Dansk Solarie Forening har stort fokus på - og konkrete forslag til, hvordan sikkerheden i danske solariecentre kan styrkes, og at foreningen imødeser et kvalitetstjek af solarieloven.

Jeg noterer mig, at Dansk Solarie Forening fremsætter en række betragtninger om blandt andet unges solarievaner, sundhedsrisici ved solariebrug, erfaringer med en 18 årsaldersgrænse i andre lande, udviklingen i hud- og modernærkekræft samt tilsynspraksis på området. Jeg noterer mig ligeledes, at Dansk Solarie Forening ser en række udfordringer og implikationer forbundet med at indføre og håndhæve en 18 års aldersgrænse i Danmark.

Regeringen ønsker som en del af Kræftplan V at indføre en 18 års aldersgrænse for solariebrug i Danmark for at beskytte børn og unge mod solariernes skadelige virkning samt foretage et kvalitetstjek af solarieloven. I forbindelse med kvalitetstjekket af solarieloven skal det afklares, hvordan aldersgrænsen mest hensigtsmæssigt kan håndhæves, eksempelvis ved brug af elektronisk aldersverificering.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at det faglige grundlag for arbejdet på solarieområdet ikke er baseret på enkeltstående studier eller datasæt, men tager udgangspunkt i en faglig vurdering af den samlede videnskabelige evidens og udviklinger på området.

En 18 års aldersgrænse på solariebrug i Danmark er anbefalet af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Solgruppen, som består af Sundhedsstyrelsen, Dansk Dermatologisk Selskab, Danmarks Meteorologiske Institut, Kræftens Bekæmpelse, Miljø – og Ligestillingsministeriet, Sikkerhedsstyrelsen og Videncenter for Hudkræft.

Jeg kan desuden henvise til svar på SUU alm. del nr. 567-573.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde

Danmark, juni 2025

Dansk Solarie Forenings kommentar til forslag om forbud mod solariebrug for personer under 18 år

Dette notat gennemgår relevante forhold i vurderingen af forslag om indførelse af en 18-års aldersgrænse for brug af solarier. Notatet analyserer de i forslaget fremsatte påstande om omfanget af unges solariebrug, sundhedsrisici, erfaringer med regulering, potentielle ulemper ved et aldersforbud samt alternative tiltag til at fremme ansvarlig brug af solarier. Det er præmissen i notat af forslaget i høj grad anvender Kræftens Bekæmpelse konklusioner og data ifm. forslaget.

Kræftens Bekæmpelses undersøgelse af unges brug af solarier

Kræftens Bekæmpelse (KB) drager misvisende konklusioner af egne undersøgelser vedrørende unges brug af solarier.

KB's påstår at antallet af unge under 25 år, der anvender solarier, er stigende. Det stemmer ikke overens med organisationens data, som viser en jævn nedgang siden 2010 (figur 1). Variationen i tallene fra år til år afhænger primært af vejret i Danmark. Eksempelvis var sommeren 2013 den tørreste siden 1996, mens sommeren 2019 var den varmeste siden 1879. Derimod var sommeren 2021 relativt solfattig.

En anden misvisende påstand er, at 23% af unge aktuelt bruger solarier. I denne opgørelse indregnes alle, der blot har brugt et solarium en enkelt gang inden for det seneste år. KB's egne data viser dog, at 86% af de unge slet ikke har brugt solarier i 2023. Blandt de 14%, der har benyttet et solarium mindst én gang i løbet af året, er det kun 5% af unge mellem 15-25 år, der har gjort det mere end én gang om måneden. Danskerne, uanset alder, benytter naturligt nok ofte solarium når sommeren er kold og regnfuld.

KB har desuden undladt at oplyse omfanget af solariebrug specifikt for unge under 18 år, på trods af at denne information er relevant i forhold til forbudsforslaget. Organisationen opererer

alene med aldersspændene 15-25 år eller 15-20/21-25 år. Den metodiske gennemførelse af undersøgelsen efterlader ingen tvivl om af KB ligger inde med det eksakte tal for hvor mange unge under 18 år der har benyttet sig af solarie, som, de i henhold til undersøgelsen vælger ikke at offentliggøre.

Erfaringer fra lande med indført aldersgrænse på 18 år for brug af solarier

I lande der har indført aldersgrænse for brug af solarier, er det meget begrænset hvad der er foretaget af undersøgelser for afdækningen af udviklingen af unges brug af solarier.

Erfaringerne fra Norge og Tyskland viser dog, at et aldersforbud ikke har haft nogen signifikant effekt på unges brug af solarier.

I Norge har solariebrug blandt unge i alderen 15-25 år forblevet stabilt trods et forbud indført i 2017 med elektronisk alderskontrol. Unges brug af solarier i Norge er stabilt på et niveau væsentligt højere end i Danmark. Kontrollen, der skal forhindre unge under 18 år i, at gøre brug af solarium, kan udføres elektronisk. Alderskontrollen i Norge har ingen effekt haft på omfanget af unges brug.

Brug af solarier blandt unge i alderen 15-25 år i Norge				
2016	2018	2020	2022	2024
27%	27%	28%	20% (covid-pan)	29%

I Tyskland, hvor et forbud blev indført i 2009, har der ikke været et systematisk fald i brugen af solarie blandt unge.

Brug af solarier blandt unge i Tyskland				
	2015	2016	2017	2018
14-17 years	10.6%	12.2%	8.5%	10.2%
18-25 years	22.9%	21.3%	24.8%	23.0%
15-25 years	33,5%	33,5%	33,3%	33,2%

Baseret på de begrænsede tilgængelige data kan det konkluderes, at indførelsen af en aldersgrænse for brug af solarier har haft begrænset eller ingen effekt på unges solariebrug. I de lande, hvor en aldersgrænse er blevet implementeret, adskiller udviklingen i unges solariebrug sig ikke fra udviklingen i Danmark. Derudover er danskernes brug af solarier markant lavere sammenlignet med unges i lande, hvor en aldersgrænse er indført.

UV-eksponering: Naturlig sol versus solarie

Danmark indførte i 2014 en øvre grænse for UV- stråling på indeks 12. En typisk sommerdag i Danmark har UV-indeks på 7. En solariebruger eksponeres normalt mellem 10 og 20 minutter, svarende til 1-1,5 times eksponering i naturligt sollys.

UV-eksponering fra solarier adskiller sig ikke fra naturligt sollys i sammensætning, kun i intensitet. UV-påvirkningen i Sydeuropa svarer til den, som en person udsættes for i et solarium i Danmark.

Det er væsentligt at understrege, at eksponeringen for UV-stråling i solarier er tidsbegrænset og har en intensitet, der svarer til den, som solturister oplever.

Sammenhæng mellem solariebrug og modernærke- eller hudkræft

En omfattende undersøgelse fra Storbritannien har undersøgt sammenhængen mellem solariebrug og modernærkekræft. Studiet konkluderede, at brug af solarium ikke udgør nogen signifikant risiko for udvikling af modernærkekræft. Desuden viste analysen, at alderen ved første solariebrug kun var forbundet med en marginal og ikke-signifikant øget risiko for personer under 25 år sammenlignet med ikke-brugere.

Sammenholder man den britiske undersøgelse med danske forhold, bør det bemærkes, at strålingsstyrken i britiske solarier før og under undersøgelsesperioden var markant højere end den, der har været anvendt i Danmark siden 2014.

Derudover kan der henvises til et studie fra 2018, Solarium Use and Risk for Malignant Melanoma: Meta-analysis and Evidence-based Medicine, som konkluderer: Den nuværende videnskabelige viden bygger primært på observationsstudier med data af lav kvalitet, der identificerer korrelationer, men ikke beviser kausalitet. På nuværende tidspunkt findes der ingen overbevisende dokumentation for, at moderat og ansvarlig solariebrug øger risikoen for melanom.

Sammenfattende viser empiriske undersøgelser, at der ikke er belæg for en signifikant sammenhæng mellem solariebrug og risikoen for at udvikle modernærkekræft.

Overnævnte studie fulgte 30.000 kvinder fra Skåne i Sverige i mere end to årtier, altså et omfattende datagrundlag for egne breddegrader.

Risikoen for kræft som følge af eksponering for UV-stråling

Ifølge studie baseret på analyse af data hentet i UK Biobank er højere eksponering for UV-

stråling forbundet med en reduceret risiko for dødelighed relateret til hjerte-kar-sygdomme og visse former for kræft. Studiet bidrager til den voksende evidens for, at fordelene ved UV-eksponering kan opveje risiciene i lande med begrænset sollys.

Kvinder med aktive solvaner havde generelt en lavere risiko for hjerte-kar-sygdomme (CVD) samt lavere dødelighed af andre årsager end kræft og CVD sammenlignet med kvinder, der undgik sollys. Undersøgelsen viste desuden, at ikke-rygere, der undgik sollys, havde en forventet levetid på niveau med rygere i gruppen med den højeste soleksposering. Dette indikerer, at undgåelse af sollys kan udgøre en risikofaktor for dødelighed på linje med rygning. Studiet er ligeledes baseret på data fra Skåne i Sverige som fulgte 30.000 kvinder i mere end to årtier.

Fra et sundhedsmæssigt perspektiv kan eksponering for UV-stråling ikke entydigt betragtes som en risiko. Videnskabelige studier peger på, at en afbalanceret eksponering for UV-stråling kan bidrage til en længere levetid med lavere risiko for alvorlige sygdomme, hvilket også anerkendes af dermatologer.

Manglende videnskabelig dokumentation for påstanden om øget kræftisiko ved solariebrug i en tidlig alder

Påstanden om, at brug af solarier i en tidlig alder udgør en særlig kræftisiko – herunder at tre ud af fire tilfælde af modernærkekræft blandt unge skyldes solariebrug, og at risikoen for modernærkekræft øges med 60% ved solariebrug i ungdomsårene – er ikke videnskabeligt underbygget.

Påstanden fremstår utroværdig, dels i lyset af den britiske undersøgelse af sammenhængen mellem solariebrug og modernærkekræft (se pkt. 4), dels fordi der ikke eksisterer data, der præcist kortlægger unges eksponering for UV-stråling fra henholdsvis solen og solarier. Uden sådanne data kan en entydig kausal sammenhæng ikke påvises.

Øget diagnostik som forklaring på flere tilfælde af modernærke- og hudkræft

Stigningen i antallet af diagnosticerede tilfælde af modernærke- og hudkræft de seneste år kan primært tilskrives øget fokus og medicinske fremskridt. Professor i dermatologi, Richard Weller, påpeger, at den præcise årsag til den stigende diagnosefrekvens for modernærkekræft (malignt melanom) er ukendt. Dog tyder meget på, at udviklingen hænger sammen med øget brug af dermoskopi – en specialiseret hudundersøgelse (dermoskopi) – samt en lavere tærskel blandt læger for at fjerne mistænkelige modernærker til nærmere undersøgelse.

Derudover kan den markante stigning i tilfælde, hvor kræften har spredt sig til nærliggende lymfeknuder siden år 2000, forklares ved øget brug af sentinel-lymfeknude-biopsi, en teknik der gør det muligt at opdage selv meget små spredninger af kræftceller.

Det er samtidig væsentligt at bemærke, at selvom flere diagnosticeres med modernærkekræft,

har antallet af dødsfald ikke fulgt samme udvikling. Mange forskere mener, at dette skyldes, at flere midler og langsomt voksende tilfælde opdages og diagnosticeres, uden at de nødvendigvis udgør en livstruende risiko.

Den stigende diagnosefrekvens gælder dog ikke for unge. Som det fremgår af figur 2, har antallet af diagnosticerede tilfælde i aldersgrupperne 15-29 år og 30-44 år været faldende i mere end et årti. Det er dog usikkert, om dette fald kan tilskrives en reduceret brug af solarier blandt unge, da årsagen lige så vel kan være en generelt lavere UV-eksponering fra solen eller et fald i opmærksomheden på disse kræftformer hos yngre aldersgrupper.

Samlet set skyldes den konstaterede stigning i modernærke- og hudkræft ikke nødvendigvis en reel øgning i antallet af tilfælde, men snarere et intensiveret fokus og forbedrede diagnostiske metoder. Samtidig viser data et fald i både forekomsten af hudkræft og dødeligheden blandt personer under 45 år, herunder specifikt aldersgruppen 15-29 år (figur 2).

Komplikationer ved indførsel af aldersgrænse for solariebrug

Håndhævelse og omgåelse: Alderskontrol er vanskelig at håndhæve, da selv de mest avancerede systemer for aldersverifikation kan omgås. Der findes utallige eksempler på, at sådanne systemer ikke fungerer efter hensigten, hvilket gør effektiv håndhævelse problematisk.

Konsekvenser for små erhvervsdrivendes overlevelse: Små og mellemstore virksomheder (SVM'er) vil opleve betydelige økonomiske byrder ved at skulle investere i aldersverifikationsudstyr eller ansætte personale til bemanning af solcentre. Dette kan føre til lukning af små udbydere, konsolidering af markedet og en reduktion i den geografiske dækning af offentligt tilgængelige solarier. Som konsekvens kan flere vælge at investere i hjemmesolarier eller private solarier, som er uden for offentlig regulering og tilsyn. Forskydning af markedet væk fra offentlig kontrol: Med færre offentligt tilgængelige solarier og manglende monitorering vil risikoen for uansvarlig brug af solarier stige. Dette kan resultere i brud på sikkerhedsstandards, manglende vedligeholdelse af solarier og en generelt mere risikabel anvendelse. I stedet for at reducere solariebrug blandt unge kan en aldersgrænse således føre til det modsatte – en ukontrolleret og potentielt farligere anvendelse af solarier i private rammer.

Forældreansvar og oplysning: Et forbud kan ikke erstatte forældres ansvar for deres børns adfærd. En mere effektiv strategi ville være at styrke oplysningen om de potentielle risici ved misbrug af solarier, så forældre bedre kan vejlede deres børn og gribe ind, hvis de observerer solariebrug. Solariebrug er let at opdage, og med en informeret indsats kan den allerede lave frekvens af unges solariebrug i Danmark fastholdes eller endda reduceres yderligere.

Samlet vurdering: Indførelsen af en 18-års aldersgrænse vil i praksis være vanskeligt at håndhæve og kan nemt omgås. Der er ingen dokumenterbar effekt af en sådan regulering, og omkostningerne ved implementeringen står ikke i rimeligt forhold til de forventede resultater.

Derudover vil mange SMV'er blive økonomisk ramt, mens en øget udbredelse af privat solariebrug uden for sikkerhedsmæssigt tilsyn kan føre til en højere risiko for uansvarlig brug og solskoldninger.

Uregelmæssigheder og udfordringer ved tilsyn i danske solcentre

Sikkerhedsstyrelsen har siden 2020 gennemført 451 tilsyn i Danmarks ca. 650 solarier. I 247 tilfælde blev der konstateret overtrædelser, hvor de mest almindelige fejl ved manglende beskyttelsesbriller og fravær af en lovpligtige informationsplakat fra Sundhedsstyrelsen. Desuden har tilsynene siden 2020 resulteret i 71 politianmeldelser i sager, hvor kontrolmålinger viste for høj strålingsintensitet.

Selvom branchen har en forpligtelse til at overholde gældende regler og løbende styrke efterlevelsen af dem, har kontrolmyndigheden et medansvar for at sikre en kompetent og retvisende tilsynspraksis. I øjeblikket er Sikkerhedsstyrelsens kontrolarbejde præget af sporadiske tilsyn og fejl i målemetoder og udstyr. Dette har resulteret i påbud og politianmeldelser på et fejlagtigt grundlag, hvilket giver et misvisende billede af branchens efterlevelse af lovgivningen og skaber unødigt bekymring blandt forbrugerne.

I forbindelse med en kommende revision af den internationale og den europæiske standard for solarier forventes det, at der fastlægges en korrekt procedure for kontrolmålinger uden for laboratoriemiljøet, f.eks. solcentre. Dette vil forhåbentlig føre til en mere præcis og retvisende kontrolpraksis i Danmark.

Manglende faglig kompetence hos tilsynsmyndigheden for solarier skaber et skævt billede af branchens professionalisme og underminer tilliden til reguleringen.

Alternative løsninger til ansvarlig solariebrug uden forbudsinstrumentets bivirkninger

Både små som store udbydere af solcentre i Danmark ønsker en modernisering af lovgivningen for at adressere den udbredte bekymring omkring solariebrug og samtidig sikre, at danske solarier overholder gældende sikkerhedsstandarder. En opdateret regulering kan ikke blot øge sikkerheden, men også fremme ansvarlig anvendelse af solarier uden de negative konsekvenser, som et forbud medfører.

Der er behov for en mere struktureret og effektiv kontrol af solcentre i Danmark. Den nuværende tilsynspraksis, der primært er baseret på den lovpligtige registrering, er tilfældig og utilstrækkelig. En løsning kan være at supplere eksisterende tilsyn med en certificeringsordning, hvor solcentre gennemgår faste kontroller af udstyr, strålingsniveauer og sikkerhedsprocedurer. En sådan certificering bør ledsages af adgang til vejledning og information, der understøtter udbydernes efterlevelse af reglerne.

For at skabe gennemsigtighed for forbrugerne kan der indføres en smileyordning efter samme princip som fødevarekontrollen. Solcentre vil på baggrund af kontrolrapporter blive tildelt en

synlig vurdering af deres overholdelse af lovgivningen, hvilket gør det lettere for forbrugerne at vælge et solcenter, der lever op til sikkerhedsstandarderne. En sådan ordning vil belønne seriøse aktører og motivere hele branchen til at opretholde høj kvalitet.

Intelligent regulering frem for forbud

En veltilrettelagt regulering kan sikre, at solariebrug foregår på en ansvarlig måde. I modsætning til en aldersgrænse, der risikerer at presse solcentrene økonomisk og dermed gå ud over kvalitet og sikkerhed, vil intelligent regulering skabe et stabilt og kontrolleret marked. Forbud har ofte den utilsigtede konsekvens, at forbrugere søger alternative løsninger uden for offentlig kontrol, hvilket øger risikoen for sundhedsmæssige problemer såsom solskoldninger og ukontrolleret UV-eksponering. Ved at sikre regulering gennem certificering, øget vejledning og gennemsigtighed vil forbrugerne forsat have adgang til sikre solarier, samtidig med at sundhedsmæssige risici minimeres.

Samlet set vil en moderniseret regulering med styrket tilsyn og en smileyordning bidrage til en højere og mere ensartet kvalitet i branchen, samtidig med at den beskytter forbrugerne uden de negative bivirkninger, et forbud ville medføre.

Med venlig hilsen

Dansk Solarie Forening

Henrik Marx

Formand

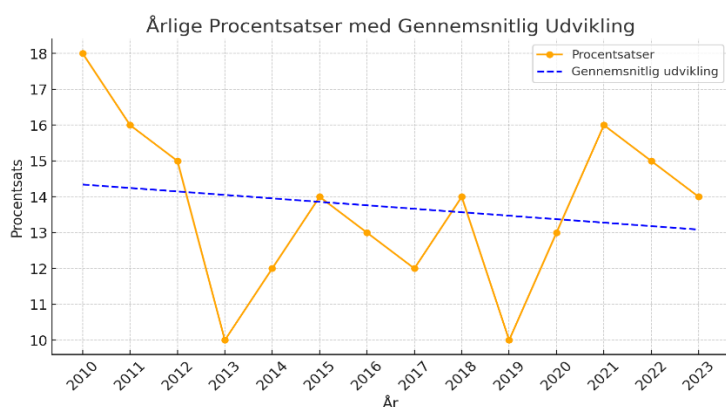
Medlem af S-561 og MT-16

Direkte tlf. +45 2190 6099

www.dansksolarieforening.dk

Bilag

Figur 1. Undersøgelse af unges (15-25 år) brug af solarie, Kræftens Bekæmpelse (2010-2023)

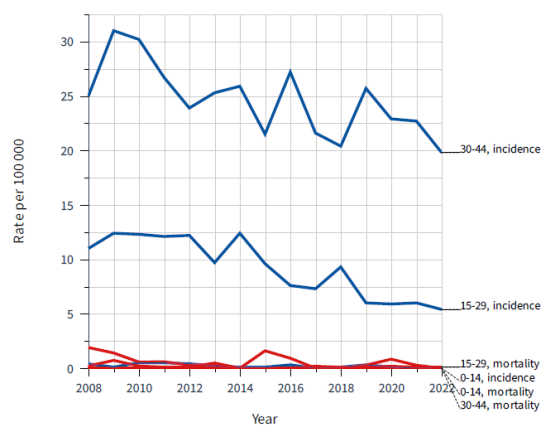

Figur 2. Udvikling i forekomst og dødelighed af modermærkekræft i Danmark (2008-2022)

Crude rate per 100 000, Incidence and Mortality, Both sexes

Denmark

Melanoma of skin

NORDCAN | IARC - <https://gco.iarc.who.int>

Data version: 9.4 - 07.2024

© All Rights Reserved 2025

NORDCAN
Association of the Nordic Cancer Registries

International Agency
for Research on Cancer
World Health
Organization